

Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja -suositusten hallitulle purkamiselle

Hallituksen muistio 20.4.2021

VALTIONEUVOSTON JULKAISUJA 2021:42

vn.fi

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Suuntaviivat covid-19- epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja -suositusten hallitulle purkamiselle

Hallituksen muistio 20.4.2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Valtioneuvoston kanslia

ISBN pdf: 978-952-383-650-1

ISSN pdf: 2490-0966

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

**Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien
ja -suositusten hallitulle purkamiselle**
Hallituksen muistio 20.4.2021

Valtioneuvoston julkaisu 2021:42

Julkaisija Valtioneuvosto

Kieli suomi **Sivumäärä** 45

Tiivistelmä

Suunnitelma avaa hallituksen tavoitetilan covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitusten ja suositusten purkamisessa. Suuntaviivat pohjautuvat tutkimustietoon, mallinnuksiin, ennusteisiin ja seurantaan. Lieventäminen ja purkaminen tulevat mahdollisiksi, kun epidemiatilanne on vakaa, rokotukset edistyvät ja epidemia taantuu kausivaihtelun myötä.

Suunnitelmassa kuvataan periaatteet ja suuntaviivat sille, miten rajoitustoimia ja suosituksia lievennetään ja puretaan asteittain. Lisäksi kuvataan purun edellytyksiä epidemiologisesta näkökulmasta ja asetetaan suuntaa antavaa aikataulua rajoitusten purun vaiheille. Suunnitelmassa ei käsitellä kriisin akuutin vaiheen jälkeistä jälkihoitoa ja jälleenrakennusta, vaan näihin kysymyksiin palataan myöhemmin erikseen.

Hallituksen tavoitteena on hallitun rajoitustoimenpiteiden purun kautta rakentaa siltää aikaan, jolloin suuri osa aikuisväestöstä on saanut vähintään yhden rokotteen. Purkutoimet aloitetaan ryhmistä, joihin rajoitustoimenpiteet ovat aiheuttaneet aivan erityistä rasitetta. Ensimmäisenä on tarkoituksena purkaa lasten ja nuorten toiminnan rajoituksia, vapauttaa ulkona tapahtuvaa ryhmäharrastustoimintaa ja mahdollisuuksien mukaan avata myös kirjastot ja museot terveysturvallisin järjestelyin. Hallitus pitää tärkeänä, että toimivaltaiset viranomaiset alueilla laatisivat omat tarkemmat alueelliset purkamissuunnitelmat.

Virusmuunnoksista johtuen rajojen terveysturvallisilla menettelyillä on erityinen merkitys vielä pitkään. Valmistelussa Omakanta-palveluun toteutettava sähköinen koronatodistus, joka sisältää rokote-, testi- ja sairastetun taudin todistukset. EU-yhteensopivan järjestelmän kansallisia käyttömahdollisuuksia selvitetään. Tässä vaiheessa ei ole tehty päätöksiä rokotus- tai vastaavien todistusten kansallisesta käyttötarkoituksesta.

Viestinnässä on tärkeää luoda kansalaisille, yrityksille ja yhteiskunnalle näkymä siihen, kuinka yhteiskunta asteittain avautuu. Tilanne edellyttää kaikilta vastuunkantoa voimassaolevien rajoitusten ja erityisesti suositusten noudattamisesta. Alueellisten ja paikallisten viranomaisten vastuulla on seurata tilannetta ja tehdä sen mukaiset päätökset ennakoivasti ja riittävän laaja-alaisina.

Asiasanat koronavirukset, pandemiat, suositukset, rajoitukset

ISBN PDF 978-952-383-650-1 **ISSN PDF** 2490-0966

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-650-1>

Riktlinjer för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin
Regeringens promemoria 20.4.2021

Statsrådets publikationer 2021:42

Utgivare Statsrådet

Språk finska **Sidantal** 45

Referat

I denna plan redogörs för regeringens målbild när det gäller att avveckla restriktionerna och rekommendationerna som införts till följd av covid-19-epidemin. Riktlinjerna anpassas utifrån tillgänglig forskningsdata, modelleringar, prognoser och uppföljning. Åtgärder blir aktuella i takt med att epidemiläget stabiliseras, vaccineringen framskrider och epidemin avtar till följd av säsongsvariationen.

I planen beskrivs principerna och riktlinjerna för hur de restriktioner och rekommendationer som införts lindras och avvecklas gradvis. Dessutom beskrivs förutsättningarna för avveckling av restriktionerna ur en epidemiologisk synvinkel samt fastställs en riktgivande tidsplan för i vilka faser restriktionerna kan lindras. I planen behandlas inte eftervård och återuppbyggnad efter krisens akuta fas, utan dessa frågor kommer att behandlas separat senare.

Regeringen har som mål att genom en kontrollerad avveckling av restriktionerna åstadkomma en smidig övergång till ett läge där en stor del av den vuxna befolkningen har fått minst en vaccindos. Det är viktigt att avvecklingsåtgärderna inleds i fråga om de grupper som belastats särskilt mycket av restriktionerna. Avsikten är att först avveckla de restriktioner som gäller verksamhet för barn och unga, tillåta grupp Hobbyverksamhet utomhus och i den mån det är möjligt öppna också bibliotek och museer med hjälp av arrangemang som tryggar hälsosäkerheten. Regeringen anser det vara viktigt att de behöriga myndigheterna i regionerna utarbetar egna mer detaljerade regionala avvecklingsplaner.

På grund av spridningen av virusvarianter kommer förfaranden som tryggar hälsosäkerheten vid gränserna fortsättningsvis att vara en särskilt viktig åtgärd. Ett elektroniskt coronaintyg breddas för webbtjänsten Mina Kanta. Intyget avses innehålla uppgifter om vacciner, test och genomgången sjukdom. Möjligheterna att tillämpa ett EU-kompatibelt nationellt system utreds och utvärderas. I detta skede har inga beslut fattats om det nationella användningsområdet för vaccinationsintyg eller motsvarande intyg.

I kommunikationen är det viktigt att ge allmänheten, företagen och olika gemenskaper en utsikt till hur samhället gradvis öppnas. Situationen förutsätter att alla tar ansvar för att iakttä de gällande restriktionerna och rekommendationerna. De regionala och lokala myndigheterna ska följa läget och fatta sina beslut på ett föregripande och tillräckligt omfattande sätt enligt det aktuella läget.

Nyckelord coronavirus, pandemier, rekommendationer, begränsningar

---

ISBN PDF 978-952-383-650-1

ISSN PDF 2490-0966

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-650-1>

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Yleiset edellytykset ja periaatteet rajoitusten purkamiselle.....	9
2.1	Purkamisen tavoiteaikataulu	9
2.2	Päätöksenteko ja seuranta purkamisessa.....	10
2.3	Purkamispäätösten periaatteet.....	12
2.4	Yleisarvio rajoitusten purkamisen aikatauluun vaikuttavista tekijöistä.....	13
3	Poikkeusolojen päättymisen ja toimenpidetasoista luopuminen	15
3.1	Poikkeusolojen ja poikkeuslain päättymisen	16
3.2	Toimenpidetasoista luopuminen.....	17
4	Alueellisesti päätettävien rajoitusten purkaminen	18
4.1	Yleiset periaatteet ja edellytykset alueellisten rajoitusten purkamiselle	18
4.2	Tartuntatautilain perusteella asetettujen rajoitusten purkaminen	21
5	Liikkuminen rajojen yli ja terveysturvallisuus rajoilla	23
5.1	Voimassaolevat päätökset ja tavoitteita purkamiselle	23
5.2	Terveysturvallisuus rajoilla	24
6	Suosituksen lieventäminen	27
	Liite 1: Rajoitusten ja suositusten purkaminen sekä voimassa olevat väliaikaiset säädökset.....	28
1.	Toimenpiteiden, rajoitusten ja suositusten asteittainen purkaminen	28
1.1	Valtakunnalliset rajoitukset ja toimenpiteet.....	30
1.2	Alueelliset toimenpiteet ja rajoitukset	32
1.3	Suosituksien ja hyvät käytännöt.....	38
2.	Voimassa olevat väliaikaiset säännökset.....	40
3.	Epidemiatilanteen vaiheiden kuvaukset	42
	Lähteitä	45

1 Johdanto

Tässä suunnitelmassa kuvataan periaatteet ja suuntaviivat koronaepidemian hillintään asetettujen rajoitustoimien ja annettujen suositusten asteittaisesta lieventämisestä ja purkamisesta. Lisäksi kuvataan rajoitusten hallitun purun edellytyksiä epidemiologisesta näkökulmasta ja asetetaan suuntaa antavaa aikataulua sille, millaisten vaiheiden kautta rajoitusten lieventämistä voidaan toteuttaa. Suuntaviivat rajoitusten purulle on asetettu kuukausikohtaisesti, tarkkoja päivämääriä suunnitelmaan ei sisälly. Tämä on perusteltua, koska epidemian kulku on vaikeasti ennustettava ja epidemiatilanne maan eri alueilla on hyvinkin erilainen. Olennaista on, että epidemian kehittymistä ja rajoitusten muutosten vaikutuksia seurataan ja arvioidaan koko ajan, jotta seuraavia askelia yhteiskunnan avaamiseksi voidaan ottaa hallitusti ja oikea-aikaisesti. Suunnitelman tarkoituksena on luoda näkymää ja ennakoitavuutta kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille. Tavoitteena on myös luoda luottamusta ja toivoa siihen, että palautuminen kohti epidemian perustasoa ja kanssaihmisten kohtaamisia on toteutettavissa kaikilla alueilla kesän aikana.

Suuntaviivat etenemisestä elävät epidemian ehdoilla perustuen käytettävissä olevaan tutkimustietoon, mallinnuksiin, ennusteisiin ja seurantaan. Suunnitelma sisältää epävarmuuksia, eikä se ole hallituksen eikä toimivaltaisten viranomaisten valmistelua ja päätöksentekoa sitova. Suunnitelma avaa hallituksen yhdessä poliittisesti sopiman tavoitetilan rajoitusten ja suositusten purkamisessa, jotta yhteiskunta, elinkeinoelämä ja kansalaiset voivat ennakoida, suunnitella alustavasti ja varautua toisaalta hyvään kehitykseen mutta myös siihen, että rajoitusten purkamisessa edetään harkiten ja että saatetaan joutua ottamaan taka-askeleita.

Hybridistrategian tavoitteena on ollut epidemian hillintä Suomessa siihen asti, että rokotusten avulla koronaepidemian vaikutukset vähenevät merkittävästi. Strategian mukaisesti hallituksen toimien tavoite on ollut estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa, turvata terveydenhuollon kantokyky ja suojella erityisesti riskiryhmiin kuuluvia ihmisiä. Testaa, jäljitä, eristä ja hoida -periaate, oikea-aikaiset ja -suhteiset rajoitukset ja suositukset ja niiden noudattaminen sekä etenevä rokotestrategia ovat olleet keskeiset keinot epidemian hallinnassa.

Voimassa olevat rajoitukset ja suositukset kuormittavat yhteiskuntaa monin tavoin. Epidemian ja rajoitustoimien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on jo päätetty useista tukitoimista, joilla autetaan ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä koronakriisin keskellä ja tarvittaessa sen jälkeenkin. Kriisistä aiheutuvien taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten korjaamiseen liittyviä kustannuksia käsitellään osin kehysriihessä ja myöhemmin vuoden 2022 talousarviota koskevassa valmistelussa sekä Suomen kestävän kasvun ohjelmassa. Tämä suunnitelma ei ota niihin kantaa. Pitkittyessään rajoitustoimet voivat heikentää joidenkin toimialojen laajempaa kehitysnäkymää ja tuotantokykyä. Tässä suunnitelmassa ei myöskään käsitellä kriisin akuutin vaiheen jälkeistä jälkihoitoa ja jälleenrakennusta, vaan näihin kysymyksiin palataan myöhemmin erikseen.

Epidemian hillintään ja siitä syntyvien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi on voimassa useita väliaikaisia säädösmuutoksia (ks. liite 1 kohta 2). Kokonaisuutta tarkastellaan ja jatkotarpeita arvioidaan huhtikuussa. Säännöksiä, joiden voimassaolo arvioidaan välttämättömäksi, tullaan esittämään jatkettaviksi. Hallituksen esitykset annetaan eduskunnan käsiteltäväksi niin pian kuin mahdollista.

Hallituksen tavoitteena on hallitun rajoitustoimenpiteiden purun kautta rakentaa siltaa aikaan, jolloin suuri osa aikuisväestöstä on saanut vähintään yhden rokotteen. Hallitus pitää tärkeänä, että purkutoimet aloitetaan ryhmistä, joihin rajoitustoimenpiteet ovat aiheuttaneet aivan erityistä rasitetta. Ensimmäisenä on tarkoituksena purkaa lasten ja nuorten toiminnan rajoituksia, vapauttaa ulkona tapahtuvaa ryhmäharrastustoimintaa ja mahdollisuuksien mukaan avata myös kirjastot ja museot terveysturvallisin järjestyin. Johtuen virusmuunnoksista rajojen terveysturvallisilla menettelyillä on erityinen merkitys Suomen toimissa vielä pitkään.

Parhaillaan on valmistelussa Omakanta-palveluun toteutettava sähköinen koronatodistus, joka sisältää rokote-, testi- ja sairastetun taudin todistukset. EU-yhteensopivan järjestelmän kansallisia käyttömahdollisuuksia selvitetään ja arvioidaan sekä suhteessa rokotetahtiin että sen oikeudellisiin näkökulmiin.

Rajoitusten hallittu purkaminen tarkoittaa vaiheistamista, tilanteen kehityksen säännöllistä seurantaa ja tarvittaessa myös perääntymistä purkamissuunnitelmista epidemiatilanteen muuttuessa. Rajoitusten hallittu purkaminen edellyttää kaikilta vastuunkantoa voimassaolevin rajoitusten ja erityisesti suositusten jatkuvasta noudattamisesta. Alueellisten ja paikallisten viranomaisten vastuulla on seurata tilannetta ja tehdä toimivaltansa puitteissa epidemiatilanteen mukaiset päätökset ennakoivasti ja riittävän laaja-alaisina sekä samoin purkaa rajoitukset toimivaltansa ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti silloin, kun niiden soveltamisen kriteerit eivät enää täyty. Hallitus pitää tärkeänä, että toimivaltaiset viranomaiset alueilla laatisivat omat tarkemat alueelliset suunnitelmat rajoitusten purusta alueellisen ennakoitavuuden parantamiseksi ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten tukemiseksi.

Rajoitusten purkamisen viestinnässä on tärkeää luoda kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille näkymä siihen, kuinka yhteiskunta asteittain avautuu. Tästä syystä suunnitelma oli avoimella kommentointikierroksella ja on tarkentunut annetun palautteen myötä. Otakantaa.fi-palvelussa palautetta muistiolounnoksen ([Valtioneuvoston julkaisuja 2021:16](#)) antoi kaikkiaan 2 141 vastaajaa. Suomalaisten näkemyksiä koronarajoitusten purkamisesta selvitettiin myös samanaikaisesti 14.–15.4.2021 toteututulla erillisellä kyselyllä, johon kertyi 1 249 vastausta. Kommenttikierroksen aikana pääministeri Sanna Marin järjesti myös erilliset keskustelutilaisuudet työmarkkinajärjestöjen ja kunta-alan edustajille. Lisäksi eri tahot toimittivat valtioneuvostolle kaikkiaan 28 lausuntoa suuntaviiva-asiakirjasta.

Rajoitusten purkamisen tarkasteluajankohdista annetaan suuntaa-antava aikataulu, joka on mahdollinen epidemiatilanteen ja kansallisen rokotekattavuuden kehittyessä suotuisasti. On tärkeää, että kaikki toimivat vastuullisesti ja terveysturvallisesti, ja että kaikkia voimassa olevia rajoituksia ja suosituksia noudatetaan. Viestinnässä kerrotaan rajoitusten purkamiseen liittyvät riskit, ja niiden mahdolliset vaikutukset aikatauluihin. Lisäksi muistutetaan, että rajoitusten poistoa suunnitellaan epävarmassa tilanteessa. On mahdollista, että joillain alueilla rajoituksia joudutaan myös palauttamaan tai kiristämään uudelleen, mikäli epidemiatilanne heikkenee. Tilanne on haastava ihmisten jaksamiselle ja odotuksille, joten tiedon täytyy koko ajan olla selkeää ja avointa. On huolehdittava siitä, että viestintä on valtakunnallista, mutta alueellisesti kattavaa ja oikein kohdennettua. Myös alueellisten ja paikallisten viranomaisten viestinnän tulee olla selkeää ja avointa yksityisyyden suoja huomioiden.

Tämä suunnitelma antaa pohjan hallituksen covid-19-epidemian hillitsemiseksi tekemien rajoitustoimenpiteiden ja -suositusten lieventämiselle ja purkamiselle. Lieventäminen ja purkaminen mahdollistuvat, kun epidemiatilanne on vakaa, rokotukset edistyvät ja epidemia taantuu kausivaihtelun myötä. Tämä suunnitelma on hallituksen muistio, joka päivitetään epidemiatilanteen myötä erityisesti muistion kuvan 1 ja liitteen 1 osalta. Suunnitelman konkreettinen toimeenpano tapahtuu jatkuvan seurannan ja kokonaisarviointin pohjalta tehtyjen hallituksen linjausten, valtioneuvoston päätösten, sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksen sekä toimivaltaisten viranomaisten päätösten kautta. Ministeriöt tulevat laatimaan toimialoiltaan tarkempia toimeenpanosuunnitelmia eri osa-alueiden toimenpiteistä. Suunnittelussa varaudutaan myös siihen, että epidemia saattaa kiihtyä uudelleen kesäkauden jälkeen.

2 Yleiset edellytykset ja periaatteet rajoitusten purkamiselle

2.1 Purkamisen tavoiteaikataulu

Rajoitusten ja suositusten purkaminen perustuu tehokkaaseen ja kattavaan epidemia-tilanteen seurantaan ja kokonaisharkintaan, jossa huomioidaan taloudelliset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset vaikutukset. Siihen liittyy merkittäviä epävarmuuksia ja riskejä. Epidemiatilanteen seuranta ja toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten arviointi on jatkuvaa toimintaa. Seurannan ja kokonaisarvioinnin perusteella rajoitustoimia voidaan purkaa, pitää ennallaan tai palauttaa takaisin voimaan. Toimenpiteitä on asetettu loogisina, isompina toimenpidetkokonaisuuksina, jolloin vaikutusten suuntaa ja suuruusluokkaa on pystytty arvioimaan ja seuraamaan. Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös tilanteessa, jossa rajoituksia ja suosituksia on mahdollista lieventää tai purkaa.

Hallitus asettaa rajoitusten hallitulle purkamiselle tavoitteellisen aikataulun, joka on täysin riippuvainen epidemiatilanteen kehittymisestä ja rokote-kattavuudesta. Vakaassa epidemiatilanteessa ja kansallisen rokote-kattavuuden lisääntyessä ennakoitusti syntyvät ensimmäiset edellytykset rajoitusten purkamiselle. Hallitus arvioi kahden viikon välein edellytyksiä rajoitusten purkamiselle ja päivittää tilannearvioitaan tavoitellun aikataulun (kuva 1 alla) sekä sitä tarkentavien tietojen osalta (liite 1).

Kuva 1. Rajoitusten ja suositusten hallitun purkamisen tavoiteaikataulu keskeisiltä osin*

*Kuva koskee vain niitä alueita, joilla epidemiatilanteen edellyttämät rajoitukset ovat olleet voimassa.

Tavoitellun aikataulun toteutumiseen matkustusrajoituksissa vaikuttaa epidemiatilanteen ja rokotekattavuuden lisäksi EU:n yhteinen linja kolmansista maista suuntautuvassa matkustamisessa.

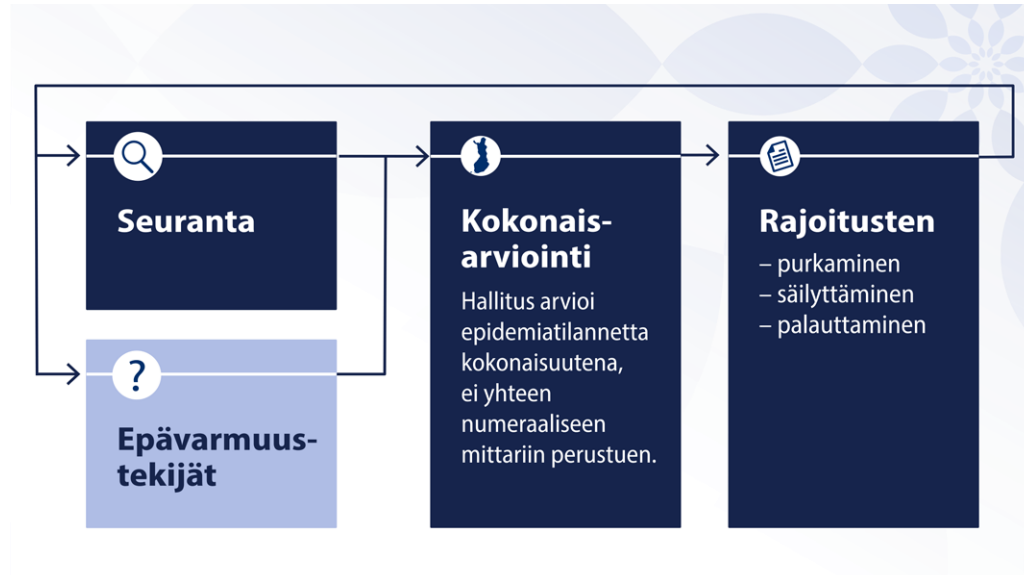
2.2 Päätöksenteko ja seuranta purkamisessa

Päätöksenteko rajoituksia ja suosituksia purettaessa on vaiheittaista ja perustuu epidemiologiseen tilanteeseen ja kokonaisarvioon. Toimenpiteiden kokonaisarvioinnissa huomioidaan niiden hyväksyttävyys väestön keskuudessa ja pitkittyvien rajoitusten haitalliset vaikutukset ihmisten hyvinvointiin, talouteen ja yhteiskunnan toimintaan kokonaisuutena. Valtioneuvosto päättää poikkeusolojen päättymisestä, ja samassa yhteydessä on viimeistään kumottava valmiuslain 11 §:n mukaisesti mahdollisesti voimassa olevat käyttöönottoasetukset, niiden jatkamisasetukset ja soveltamisasetukset.

Ravitsemisliikkeiden sulkemista koskeva poikkeuslaki oli voimassa 18.4.2021 saakka. Valmiuslain mukaisten poikkeusolojen päätyttyä on seuraavana vaiheena rajoitustoi-
mien purkamisessa hallituksen puolto hybridistrategian täydennyksen (26.1.2021) mu-
kaisesta valtakunnallisesta toimenpidetasoluokittelusta (toimenpidetasot 1–3) luopu-
miselle. Tämän jälkeen siirrytään alueelliseen päätöksentekoon hybridistrategian mu-
kaisesti sekä jatketaan edelleen arviointia ja seuranta epidemiatilanteesta. Kokonai-
suuteen kytkeytyy tiiviisti myös rajapäätösten arviointi ja valmistelu.

Rajoitusten purkaminen perustuu hallituksen tekemään kokonaisarviointiin rajoitusten
purkamisen mahdollisuuksista tai tarpeesta niiden säilyttämiseen tai palauttamiseen.
Kokonaisarvioinnin osana tarkastellaan epidemiologisen tilanteen kehitykseen vaikut-
tavat tunnistetut riskit. Kunkin rajoitusten purkamisen vaikutuksia epidemiologiseen
tilanteeseen seurataan kahden viikon ajan, minkä jälkeen arvioidaan mahdollisuudet
seuraaviin purkutoimenpiteisiin Näin menetellen tietoa rajoitusten lieventämisen epi-
demiologisista vaikutuksista pystytään hyödyntämään päätöksenteossa, ja siten pie-
nentämään liian nopeaan ja laajaan rajoitusten purkuun liittyviä riskejä.

Kuva 2. Päätöksenteko ja seuranta rajoituksia purettaessa

Alueellisen ja keskushallinnon seurantatehtävät, erityisesti valtakunnallisen tason seuranta normaalioloissa, on kuvattu tarkemmin hybridistrategian toimentasuunnitelman päivityksessä ([Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:11](#)). Valtioneuvoston tasolla kokonaisarvioinnissa tarkastellaan erityisesti hybridistrategian toimivuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuutena sekä alueellisen toiminnan puitteiden ja edellytysten olemassa oloa.

2.3 Purkamispäätösten periaatteet

Hallittu rajoituskokonaisuuksien purkaminen edellyttää vakaata epidemiatilannetta ja suotuisaa kehityksen suntaa koko maassa. Hallitus arvioi valtakunnallista epidemiatilannetta kokonaisuutena, ei yhteen numeraaliseen mittariin perustuen. Suuntaa-antavina arviointiperusteina voidaan käyttää seuraavia:

1. Epidemia on valtakunnallisesti selvästi supistunut kolmen viikon ajan
2. Rokotuskattavuuden yli 70-vuotiaiden ja riskiryhmien kohdalla arvioidaan olevan riittävän laaja.
3. Tiedossa ei ole, että ominaisuuksiltaan tuntematon tai rokotteiden antama suojaa olennaisesti heikentävä muuntovirus vaikeuttaisi epidemiatilanteen kokonaisarviointia.

Vakaalla alueellisella epidemiatilanteella tarkoitetaan hybridistrategian kriteereiden mukaisesti tilannetta, jossa tartuntojen 14 vuorokauden ilmaantuvuus alueella on laskenut vakaasti (vähintään kahden viikon ajaksi) alle tason 50 / 100 000 väestö (tai alle 25 / 100 000 väestö) ja tartuntaketjut ovat hyvin hallinnassa. Edellytyksenä on lisäksi kattava testaus ja positiivisten näytteiden osuuden lasku tasolle 1,5 prosenttia tai vähemmän. Lähtökohtana purkamisessa on, että määrätyistä rajoituksista luovuttaessa voimaan jäävistä pidetään kiinni ja terveysturvallisia toimintatapoja toteutetaan vastuullisesti.

Yhteiskunnan asteittaisen avaamisen perusedellytys kevään 2021 aikana on, että tartuntojen kokonaismäärä saadaan rajoituksin käännettyksi selvään ja pitkäaikaiseen laskuun verrattuna maaliskuuhun 2021 puolivälin lukemiin. Tämä tarkoittaa, että efektiivinen R-luku on hyvin lähellä tai alle arvon 1, jolloin kausivaihtelun ja rokotusten tuella epidemian supistuminen voi jatkua ja luoda edellytyksiä yhteiskunnan vähittäiselle avaamiselle kesää kohti. Vastaavasti hallitun rajoitusten purkamisen epävarmuustekijät liittyvät tartuntojen korkeaan lähtötasoon, joka siirtäisi myöhemmäksi purkamisedellytysten syntymistä ylipäätään, rokotusohjelman suunniteltua hitaampaan eteneeseen ja virusmuunnosten epidemiaa kiihdyttäviin ja rokotteiden tehoa mahdollisesti heikentäviin vaikutuksiin.

Purkamisen edellytyksenä on ajantasainen kansallinen ohjeistus turvallisista toimintatavoista ja siirryttäessä aluekohtaiseen arviointiin alueellisesti tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen purkamistoimien kokonaisuus. Lisäksi tärkeää on varmuus sujuvasta testauksesta ja jäljityksestä sekä tarkka epidemiologisen tilanteen seuranta sisältäen valmiuden tilanteen nopeisiin uudelleenarviointeihin.

Hallitus pitää tärkeänä, että hallitussa rajoitusten purkamisessa tavoitellaan ensin lasten ja nuorten elämään ja arkeen liittyvien rajoitusten lieventämistä ja purkua. Lisäksi

on tärkeää, että rokotesuojasta saatavan tiedon perusteella päivitetään ikäihmisiä koskevia rajoituksia ja suosituksia. Huomiota tulee kiinnittää myös sellaisten ryhmien tilanteeseen, joiden arvioidaan kärsineen rajoituksista eniten.

Sekä valtakunnallisesti ohjeistettuun että alueilla toteutettavaan hallittuun rajoitusten purkuun sisältyy vaihteellinen eteneminen, jossa seuraavaan purkuvaiheeseen siirtymisen mahdollisuudet arvioidaan kahden viikon kuluttua edellisestä, jotta epidemiatilanne pysyy hallinnassa. Lisäksi on tärkeää pitää kiinni rajojen terveysturvallisuudesta.

Rajoitustoimia purettaessa on huolehdittava kansainvälisestä koordinaatiosta etenkin niiden rajoitustoimien osalta, joilla on suoria tai välillisiä vaikutuksia muihin maihin. Euroopan unionin yhteisen etenemissuunnitelman mukaan ulkorajaliikenteen rajoitustoimia voidaan purkaa yhteistyössä naapurimaiden kanssa, kun rajanaapureiden tautitilanne on yhteneväinen. Rajaliikenteen rajoitustoimien purkaminen toteutettaisiin vaihteellain ja hallitusti nykyrajoituksista normaalitilaan. Purkamisessa huomioidaan kansanterveydellisten lähtökohtien ohella EU:n lainsäädäntö ja suositukset, Schengen-alueen vapaa liikkuvuus, ulkomaankaupan toimintaedellytykset, huoltovarmuus-, elinkeino- ja muut yhteiskuntapoliittiset ulottuvuudet kielteisten taloudellisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten minimoimiseksi.

EU:n digitaalisella vihreällä todistuksella tulee olemaan merkitystä matkustamisen avautumisessa. Tässä vaiheessa rokotus- tai vastaaville todistuksille ei olla suunnitelmassa kansallista erityistä käyttötarkoitusta. Valmistelussa on Omakanta-palveluun toteutettava sähköinen koronatodistus (todistus koronarokotuksesta, negatiivisesta testituloksesta tai sairastetusta taudista). Tässä vaiheessa ei ole tehty päätöksiä rokotus- tai vastaavien todistusten kansallisesta käyttötarkoituksesta. Ks. tarkemmin jäljempänä kohta 5.2.

2.4 Yleisarvio rajoitusten purkamisen aikatauluun vaikuttavista tekijöistä

Terveysviranomaisten varovaisen arvion mukaan otettaessa huomioon oletukset rokotusten etenemisestä ja kausivaihtelun vaikutuksesta voidaan odottaa, että epidemiologinen tilanne alkaisi helpottua pysyvämmiin noin huhti-toukokuun vaihteessa 2021. Tällöin 70-vuotiaat ja sitä iäkkäämmät henkilöt olisi rokotettu vähintään kertaalleen, osa kahdesti. Myös suuri osa vakavan taudin riskin omaavista on saanut ensimmäisen rokoteannoksensa. Lisäksi Suomelle pohjoisena maana kylmän kauden korkeat tartuntaluvut voisivat kääntyä luontaiseen laskuun.

Kesäkuun alussa myös lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluville on tarjottu mahdollisuus saada ensimmäinen rokoteannos. Ikääntyneiden rokotukset jatkuvat pääosin toisilla annoksilla. Työikäisten rokotukset käynnistyvät pääosin toukokuun aikana ja etenevät nopeasti kesäkuussa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on esittänyt, että työikäisten rokotukset alkaisivat vanhimmista ikäryhmistä 60–70-vuotiaat ja etenesivät vähitellen kohden nuorimpia eli 16 vuotta täyttäneitä. Heinäkuussa merkittävällä osalla työikäisistä olisi jo hyvä rokotussuoja, mutta pidempiaikaisen suojan edellyttävän rokotussarjan toisien annosten anto jatkuu elo-lokakuun ajan. Arvioon sisältyy epävarmuuksia rokotteiden toimitusaikatauluun, rokotteiden ikäryhmäkohtaisiin rajoituksiin ja rokotusmyönteisyyteen liittyen. Mahdolliset muutokset rokotustoimituksissa tai rokottamisessa voivat vaikuttaa rokotuskattavuuden saavuttamisen aikatauluun. Myös virusmuunnoksien yleistymisen voi heikentää väestön rokotussuojaa ja vaatia jatkossa tehosteannoksia virusmuunnoksia vastaan räätälöidyillä covid-19-rokotteilla.

Suuressa osassa maata epidemiologinen tilanne voisi vastata perustasoa, mutta epidemia laantuisi hitaammin ja paikallisia tartuntaryppäitä esiintyisi erityisesti suuremmissa asutuskeskuksissa ja lomanviettopaikoissa. Koska väestössä kuitenkin olisi vielä isoja rokottamattomia ryhmiä ja koska tartuttavampi virusmuunnos on kesällä jo todennäköisesti valtavirus koko maassa, kaikista varotoimista ei olisi kesälläkään mahdollista luopua.

Elokuun lopussa tartuntojen määrä alkaisi taas hiljalleen nousta, kun kontaktit etenkin oppilaitoksissa ja työpaikoilla lisääntyvät. Syksyn 2020 kaltainen eksponentiaalinen kiihtyminen olisi kuitenkin epätodennäköistä, mikäli koko aikuisväestön ja erityisesti nuorten aikuisten rokotuskattavuus olisi riittävän hyvä ja yleisistä hygieniakäytännöistä ja ohjeistuksista pidetään kiinni. Tietoja epidemiatilanteesta ks. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuilla [Tilannekatsaus koronaviruksesta](#).

Syksyn epidemiatilanteeseen varautumista ja sitä koskevia suunnitelmia tarkastellaan hallituksessa elokuun alussa.

3 Poikkeusolojen päättymisen ja toimenpidetasoista luopuminen

Loppuvuoden 2020 ja alkuvuoden 2021 aikana epidemia on ollut kiihtyvässä vaiheessa Suomessa. Voidaan arvioida, että joulukuusta 2020 alkaen herkemmin tarttuvilla muuntoviruksilla oli epidemian kasvua kiihdyttävä ja rajoitusten tehoa heikentävä vaikutus myös Suomessa. Tästä syystä helmi–maaliskuun vaihteessa 2021 rajoitustoimia kiristettiin: rajoitustoimenpiteissä siirryttiin hybridistrategian täydennyksen (1/2021) mukaiselle toimenpidetasolle kaksi ja linjattiin kolmen viikon sulkutilasta ravitsemisliikkeiden sulkeminen mukaan lukien sekä julistettiin poikkeusolot.

Taulukossa 1 on esitetty helmi–maaliskuun 2021 vaihteessa käyttöön otetut kiristetyt rajoitustoimet.

Taulukko 1. Rajoitustoimien kiristykset maaliskuussa 2021

Ajankohta	Rajoitustoimien tasot
Maaliskuu Toimenpidetaso kaksi	Siirtyminen epidemian toimenpidetasolle kaksi* (valtioneuvoston periaatepäätös 25.2.2021, sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirje 1.3.2021) Sulkutila 8.–28.3.2021 erityisesti leviämisvaiheen alueille**
Maaliskuu Poikkeusolot	Poikkeusolot 1.3.2021 alkaen (valtioneuvoston asetukset 186/2021, 193/2021, 187/2021, 194/2021, 217/2021 ja 226/2021) Poikkeusolojen vallitessa ravitsemisliikkeiden tilojen sulkeminen 9.3.–18.4.2021 alkaen (laki 185/2021 ja valtioneuvoston asetus 186/2021, laki 257/2021 ja valtioneuvoston asetus 258/2021)

*Toimenpidetasot nopean kiihtymisen ja koko maata uhkaavan leviämisvaiheen estämiseksi eri tilanteissa: 1. nykyisen rajoitustason ylläpito ja kaikkien leviämisvaiheen toimenpiteiden toteuttaminen leviämisvaiheessa olevilla alueilla, 2. leviämisvaiheen toimenpiteiden määräaikaisen ja laajamittaisen käyttöönoton ohjaus, 3. poikkeusolojen käyttöönotto.

** Leviämis- ja kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla peruskoulun yläluokat ohjattu siirtymään tilapäiseen etäopetukseen. Yli 12-vuotiaiden ryhmäharrastustoiminta voidaan keskeyttää.

Taulukossa 2 on esitetty edellä kuvattujen rajoitustoimien purkamisen päävaiheet huhti–kesäkuussa. Käytännössä hallitus arvioi kahden viikon välein edellytyksiä rajoitusten purkamiselle, niiden ylläpidolle tai rajoitusten palauttamiselle ja päivittää tilanearvioitaan.

Taulukko 2. Maaliskuun kiristettyjen rajoitustoimien purkamisen vaiheet

Ajankohta	Rajoitustoimien purkamien
Huhtikuu Poikkeusolot	Ravitsemisliikkeiden tilojen sulkemisen välttämättömyyden arviointi, poikkeuslain voimassaolo päättyi 18.4.2021) Voimassa olevien valmiuslain nojalla annettujen toimivaltuuksien käytön tarpeen ja poikkeusolojen voimassaolon arviointi
Toukokuu Toimenpidetaso kaksi	Huhti-toukokuun vaihteessa toimenpidetason kaksi tarkastelu ja arvio paluusta alueiden vaiheittaiselle tarkastelulle* (perustaso, kiihtymis- ja leviämisvaihe)
Kesäkuu Alueelliset tasot	Rajoitustoimista luopumisen arviointi alueilla epidemian vaiheen mukaisesti

* Alueellisia rajoitustoimenpiteitä asetettaessa on nojaututtu hybridistrategian toteuttamisesta annetun toimintasuunnitelman mukaisiin epidemiavaiheisiin (perustaso, kiihtymis- ja leviämisvaiheet) ja vaiheita vastaavasti asetettuihin suosituksiin ja rajoituksiin. Ks. liite 1 kohta 3.

3.1 Poikkeusolojen ja poikkeuslain päättymisen

Kun välttämätöntä tarvetta poikkeusolojen jatkamiselle ei enää ole, poikkeusolot todetaan päättyneiksi. Poikkeusolojen päättymisen tuodaan valtioneuvoston yleisistunnon päätettäväksi. Poikkeusolojen toteutamisesta ja purkamista koskevan valtioneuvoston yleisistunnon päätöksen valmisteluista ja esittelystä vastaa valtioneuvoston kanslia. Poikkeusolojen päättymiseen tarvitaan hallituksen arvio saamansa tilannekuvan perusteella siitä, että epidemia on hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin. Samassa yhteydessä on viimeistään kumottava valmiuslain 11 §:n mukaisesti mahdollisesti voimassa olevat käyttöönottoasetukset, niiden jatkamisasetukset ja soveltamisasetukset. Valtioneuvosto antaa mahdolliset valmiuslain toimivaltuuksien käytön päättämistä koskevat kumoamisasetukset.

Päätös siitä, että maassa eivät enää vallitse valmiuslain 3 §:ssä tarkoitetut poikkeusolot, ei tarkoita sitä, että tilanne ja epidemian uudelleen kiihtymisen uhka olisi ohi. Päätöksen merkitys on siinä, että valmiuslain toimivaltuuksia ei enää sovelleta. Hallituksen hybridistrategian mukaisesti sovelletaan edelleen muiden lakien, erityisesti tartuntatautilain, mutta myös esimerkiksi rajavartiolaiton, toimivaltuuksia ja muita normaaliolojen lainsäädännön toimivaltuuksia. Lisäksi tilannetta hallitaan viranomaisten antamalla määräyksillä, ohjeilla ja suosituksilla. Hybridistrategian mukainen toimenpidetaso kaksi on siten kuitenkin edelleen voimassa.

Valtioneuvosto seuraa tautitilanteen kehittymistä terveysviranomaisten asiantuntijajiedon pohjalta. Rajoitusten voimassaolo edellyttää välttämättömyyttä. Ravitsemisliikkeiden tilojen sulkemista koskevan perustuslain 23 §:n mukaisessa poikkeuslaissa (257/2021) valtioneuvostolle oli asetettu velvoite seurata tarkoin epidemian kehittymistä ja ryhtyä tarvittaessa välittömiin toimiin. Jos välttämättömyysvaatimus ei enää täyty tautitilanteen helpottuessa jollain alueella, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin rajoitusten purkamiseksi. Ravitsemisliikkeiden sulkemisen alueellista välttämättömyyttä seurattiin viikoittain ja asetusta, jossa säädettiin rajoituksen soveltamisesta alueittain, muutettiin kahdesti. Poikkeuslaki oli voimassa 18.4.2021 asti. Tartuntatautilain uusien väliaikaisten pykälämuutosten nojalla alueille voidaan jatkossa säätää nykyistä tiukempia rajoituksia ravitsemisliikkeiden aukiololle, anniskelujäille sekä asiakaspaikkamäärille. Käyttöön otettavista rajoituksista säädetään tarkemmin erikseen valtioneuvoston asetuksella epidemiatilanteen edellyttämällä tavalla. Muutokset ovat voimassa 19.4.2021 alkaen 30.6.2021 saakka.

3.2 Toimenpidetasoista luopuminen

Ravitsemisliikkeiden sulkemista koskevan poikkeuslain ja poikkeusolojen voimassaolon päätyttyä seuraavana vaiheena rajoitustoimien purkamisessa on hallituksen puolto hybridistrategian täydennyksen (26.1.2021) mukaisesta valtakunnallisesta toimenpidetasoluokittelusta (toimenpidetasot 1–3) luopumiselle. Luopuminen tarkoittaa, että toimenpidetasoja ei enää sovelleta ollenkaan, vaan arviointia tehdään jatkossa alueiden epidemiavaiheisiin perustuen (perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe). Puolto tapahtuisi valtioneuvoston päätöksenä sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen epidemiologisen lausunnon pohjalta.

Nykyisten arvioiden mukaan tämä puolto voitaisiin tehdä viimeistään toukokuussa sillä edellytyksellä, että epidemiatilanne on vakaa ja kehittymässä suotuisaan suuntaa kohdassa 2.3 kuvatulla tavalla.

Toimenpidetasoista luopumisen jälkeen sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa alueita ohjauskirjeillään. Myös hybridistrategian toimintasuunnitelma päivitetään.

4 Alueellisesti päätettävien rajoitusten purkaminen

4.1 Yleiset periaatteet ja edellytykset alueellisten rajoitusten purkamiselle

Siirryttäessä hybridistrategian mukaiseen tilanteeseen, jossa rajoituksia alueille asetetaan epidemian vaiheen (perustaso, kiihtymis- tai leviämisvaihe) perusteella, tulee arvioitavaksi näissä annettujen rajoitusten purkaminen. Kunkin alueen toimivaltaiset viranomaiset tekevät päätökset tartuntatautilain ja muun lainsäädännön mukaisesti.

Rajoitusten purkamisen hallitun etenemisen näkökulmasta olisi tärkeää, että viranomaiset alueilla laatisivat omat tarkemmat suunnitelmat. Tämä parantaisi toimien ennakoitavuutta eri alueilla sen ominaispiirteiden mukaisesti. Alueellinen suunnitelma myös tukisi oikea-aikaista ja oikein kohdennettua viestintää rajoitusten muutoksista.

Alueita voidaan ohjata purkamaan rajoituksia **pääsääntöisesti käänteisessä järjestyksessä** niiden asettamiseen nähden, ottaen kuitenkin huomioon kertynyt tieto arvioidusta vaikuttavuudesta (epidemian kiihtymisen riskiä vähiten kasvattavat ensin) sekä rajoituksista syntyvien haittojen merkittävyys. Rokotusten etenemisen vaikutusten arviointi on osa kokonaisarviointia.

Purkamisessa huomioidaan **lapset ja nuoret ensin -periaate** sekä hybridistrategian toimeenpanosuunnitelman yleiset periaatteet ja ohjeet. Huomiota tulee kiinnittää myös **muiden sellaisten ryhmien tilanteeseen, joiden arvioidaan kärsineen rajoituksista eniten** (esimerkiksi ikääntyneet ja kuntouttavien palveluiden piirissä olevat henkilöt). Lisäksi purkamisessa pyritään etenemään **nopeammin ulkotilojen** osalta sekä sellaisten tilojen osalta joissa tilaisuudet pystytään järjestämään **terveysturvallisesti**. Tällöin pyritään esimerkiksi sallimaan turvallisien menettelytavoin järjestetyt pääsylipulliset yleisötilaisuudet **tietyllä prosenttimäärällä käytettävissä olevista istumapaikoista tai katsomoista**. Kun siirrytään epidemiavaiheen mukaiseen päätöksentekoon, jo nyt voimassa olevat suositukset lähtevät toiminnan harjoittajan vapaudesta päättää, miten terveysturvallisuuden järjestää (esimerkiksi asiakaspaikkoja rajoittamalla tai toiminnallisesti) omaan toimintaansa suhteutettuna ja tilojen suurimpaan sallittuun (esimerkiksi paloturvallisuusmääräykset) henkilömäärään nähden.

Turvallisten yleisötilaisuuksien järjestäminen

Turvallisten tapahtumien järjestämisessä ja niihin osallistumisessa on tärkeää, että järjestäjät ja osallistujat noudattavat annettuja rajoituksia ja suosituksia turvallisten tapahtumien toteuttamiseksi. Tapahtumilla ja kulttuurilla on merkittävä rooli ihmisten henkisen jaksamisen näkökulmasta pitkään jatkuneiden rajoitustoimien jälkeen. Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisen onnistuminen on tärkeää niin tapahtumatoimijoiden kuin elinkeinoelämänkin toimintaedellytysten näkökulmasta. Poikkeusolojen ollessa voimassa ja toimenpidetaso ollessa käytössä tapahtumien ja yleisötilaisuuksien järjestäminen (osallistujamäärä enintään 50 henkilöä) on mahdollista vain niillä alueilla, jotka ovat perustasolla kun toimivaltainen viranomaisen sen päätöksellään sallii varovaisuusperiaatetta noudattaen. Sellaisten ulkotilojen osalta, joissa on mahdollisuus katsomo- ja yleisötilojen lohkomiseen on yhden lohkon osallistujamäärä enintään 50 henkilöä.

Kun valtioneuvoston tasolla luovutaan hybridistrategian mukaisista toimenpidetasoista, voi tapahtumia ja yleisötilaisuuksia järjestää paikallisten ja alueellisten toimivaltainen viranomaisten päätösten mukaisesti perus- ja kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla. Toimenpidetasoista luopumista tarkastellaan huhti-toukokuun vaihteessa ja tavoitteena on, että niistä luovuttaisiin viimeistään toukokuussa.

Toimenpidetasoista luopumisen jälkeen aluehallintovirastot ja kunnat tekevät tartuntatautilain ja muun lainsäädännön mukaiset päätökset alueillaan. Alueellisessa päätöksenteossa on huomioitava tartuntatautilain 58 d §, jonka mukaan kiihtymis- ja leviämisvaiheessa olevilla alueilla, joissa 14 vuorokauden ilmaantuvuus on 25 tai enemmän / 100 000 väestö ja alueella on tunnistamattomia tautiryppäitä ja jotka aiheuttavat asiantuntijoiden mukaan merkittävän riskin, on sisätiloissa järjestettävissä tilaisuuksissa huomioitava kahden metrin turvaväli.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama laajapohjainen työryhmä on laatinut esityksen, jossa esitetään portaat yleisötilaisuuksien asteittaiseen avaamiseen tautitilanteen parantuessa. Hallitus pitää tehtyä esitystä hyvänä ja toteuttamiskelpoisena toimenpidetasoista luopumisen jälkeen.

Ehdotuksen mukaan rajoituksia purettaisiin kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa epidemiatilanne on rauhoittunut useammalla alueella perus- tai kiihtymisvaiheeseen. Valtakunnallisen tapausilmaantuvuuden olisi tällöin oltava työryhmän näkemyksen mukaan alle 75 tapusta 100 000 asukasta kohden 14 vuorokauden tarkaste-lujaksolla ja alueellinen epidemiatilanne mahdollistaa tapahtumien järjestämisen. Tällöin yleisötilaisuuksia voitaisiin järjestää silloin, kun yleisölle on osoittaa ennakkoon suunniteltu paikka ja seurueiden on tosiallisesti mahdollisuus välttää lähikontakti toisiinsa.

Toinen vaihe edellyttäisi epidemiatilanteen laskua koko maassa kolmen viikon ajan. Valtakunnallisen tapausilmaantuvuuden olisi tällöin oltava alle 50 tapausta 100 000 asukasta kohden 14 vuorokauden tarkastelujaksolla ja alueellinen epidemia-tilanne mahdollistaa tapahtumien järjestämisen. Tällöin myös isompien yleisötilaisuuksien järjestäminen olisi mahdollista tartuntatautilain mukaisesti siten, että enimmäisyleisömäärä määräytyisi tilaisuutta varten varatun tilan suuruuden ja erityispiirteiden perusteella.

Kolmannessa vaiheessa rajoitukset poistuisivat, kun uusia tartuntoja ilmaantuisi enää satunnaisesti, ja valtioneuvoston linjaus riittävän rokotekattavuuden tasosta on saavutettu. Kaikissa kolmessa vaiheessa tilaisuuden järjestäjät sitoutuisivat noudattamaan opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen yhdessä laatimia ohjeita koronavirustartuntojen ehkäisemisestä. Lisäksi huomioon olisi otettava vastuullisten tapahtumien periaatteet, jotka ovat valmistuneet joulukuussa 2020 opetus- ja kulttuuriministeriön turvalliset tapahtumat -työryhmän työnä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa laatii tarkemman ohjeistuksen rajoitusten purkamisesta eri vaiheissa.

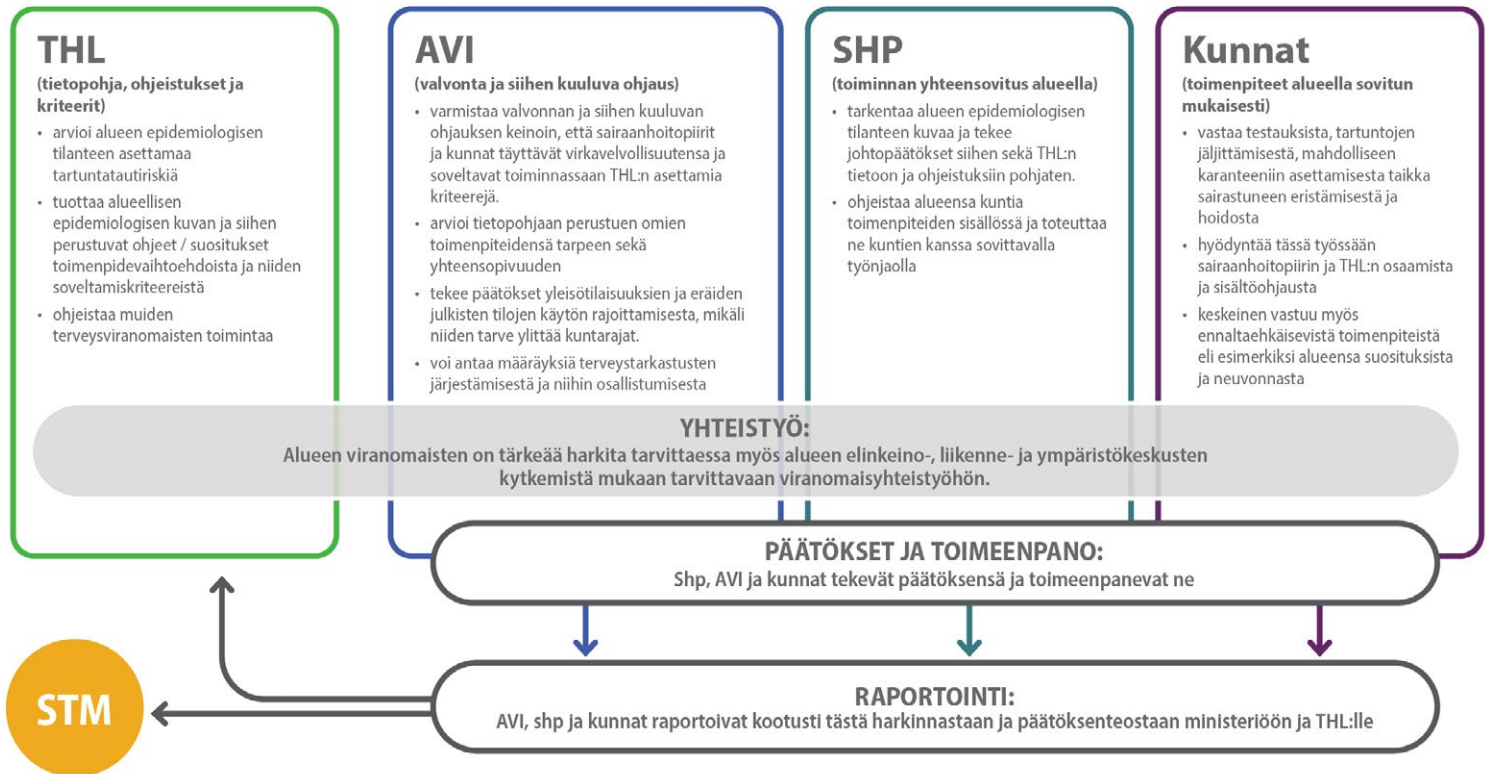
Alueellisten rajoitusten purkaminen yhteistyönä

Lähtökohtana alueille kohdistuvien rajoitusten lieventämisessä ja purkamisessa on hybridistrategian mukaisten epidemian vaiheiden (perustaso, kiihtymis- ja leviämisvaihe) määrittelyt ja toimenpiteet. Kunkin alueen tilannetta arvioitaessa on merkitystä annettava myös ympäröivien alueiden tartuntatilanteelle sekä valtakunnalliselle epidemiatilanteelle. Rajoitusten lieventämisen tai purkamisen jälkeenkin on huomattava, että aluehallintovirastot, kunnat ja muut toimivaltaiset tahot voivat asettaa alueellisia ja paikallisia rajoituksia silloin, kun se on ennakoivasti välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.

Alueellisten rajoitteiden purkamisessa toimitaan tartuntatautilain mukaisten toimivaltuuksien mukaan eri toimijoiden välisessä yhteistyössä (kuva 3).

Kuva 3. Koronavirustilanteen hoitaminen alueilla

Koronavirustilanteen hoitaminen alueilla

4.2 Tartuntatautilain perusteella asetettujen rajoitusten purkaminen

Tartuntatautilakiin on tehty koronataartuntojen leviämisen estämiseksi ja epidemian hillitsemiseksi useita muutoksia (tarkemmin esimerkiksi HE 39/2021 vp). Pysyvien muutosten lisäksi lakiin on epidemian johdosta lisätty väliaikaisia säännöksiä. Väliaikaiset säännökset koskevat ravitsemisliikkeiden toiminnan rajoittamista (58 a-b §), yleisiä hygieniavelvoitteita (58 c-d §), asiakkaiden ja osallistujien käyttöön tarkoitettujen elinkeino- tai muun toiminnan tilojen sulkemista (58 g §), liikennevälineiden hygieniavaatimuksia ja matkustajamäärien rajoittamista (58 e-f §) ja toimenpidesuunnitelman laatimista epidemian leviämisen estämiseksi (58 h §). Yleiset hygieniatoimet ovat velvoittavia kaikissa asiakas- ja osallistujatiloissa ja liikennevälineissä suoraan lain nojalla (58 c, 58 e §). Lisäksi tartuntatautilain 16 §:n (pakollinen terveystarkastus), 22 §:n

(altistuneen ja tartunnan saaneen velvollisuus) ja 89 §:n (virka-apu) muutokset tulivat voimaan 29.3.2021. Muiden säännösten nojalla rajoituksia asetetaan viranomaispää-töksellä määrääjäksi.

Alueellisesti asetettujen tartuntatautilakiin sisältyvien 58 f ja g §:ien rajoitusten purka-misen perusteena ovat laissa säädetyt soveltamiskriteerit, joita tulee noudattaa sään-nösten voimassa ollessa. Säännösten mukaiset ilmaantuvuuden raja-arvot ovat seu-raavat:

- matkustajamäärien ja tilojen käytön rajoittaminen:
ilmaantuvuus 25 / 100 000 väestö / 14 vuorokautta
- tilojen väliaikainen sulkeminen:
ilmaantuvuus 50 / 100 000 väestö / 14 vuorokautta.

Tartuntatautilain väliaikaiset säännökset ovat voimassa 30.6.2021 saakka. Epidemian jatkuessa edelleen on perusteltua varautua siihen, että edellä kuvattuja tartuntalain mahdollistamia rajoituksia on tarpeen ottaa käyttöön myös jatkossa. Väliaikaisten säännösten jatkamista koskeva hallituksen esitys on parhaillaan valmistelussa ja ta-voitteena on antaa se eduskunnan käsiteltäväksi mahdollisimman pian.

Ravitsemisliikkeiden toimintaa koskevan rajoituksen osalta laissa edellytetään, että valtioneuvoston on tarkoin seurattava, ovatko 58 a §:ssä tarkoitetut rajoitusten edelly-tykset edelleen voimassa. Jos ne eivät enää täyty, on valtioneuvoston viipymättä ryh-dyttävä toimenpiteisiin 58 a §:n ja siihen liittyvien säännösten kumoamiseksi. Jos 58 a §:n nojalla säädetyt rajoitukset eivät enää ole välttämättömiä joillain alueilla tai säädetyssä laajuudessa, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin val-tioneuvoston asetuksen muuttamiseksi. Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 3 a §:ssä oli määräaikaisen ravintolasulun osalta säädetty valtioneuvostolle sa-manlainen seuranta- ja toimintavelvoite.

Käytännössä edellä mainittuja rajoituksia tulee siis jo laissa säädetyin velvoitteen joh-dosta lieventää ja poistaa epidemiatilanteen mukaisesti. Perustuslain 23 §:n nojalla säädetty ravintolasulku päättyi lain voimassaolon päättyessä 18.4.2021. Koko maassa sovelletaan siitä hetkestä lähtien tartuntatautilaissa ja sen nojalla annetussa asetuk-sessa säädettyjä alueellisia ja ravintolatyyppittäisiä rajoituksia. Tartuntatautilain 58 a ja b § muuttamisesta annettu laki 304/2021 tuli voimaan 16.4.2021. Rajoitusten sisäl-löstä ja alueellisesta soveltamisalasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

5 Liikkuminen rajojen yli ja terveysturvallisuus rajoilla

5.1 Voimassaolevat päätökset ja tavoitteita purkamiselle

Terveysturvallisuuden edistämiseksi rajat ylittävässä liikenteessä on keskeinen vaikutus epidemian ja erityisesti virusmuunnosten leviämisen estämiseen. Rajavalvonta on ollut palautettuna sisärajoilla 17.3.2020 lähtien ja vastaavasti rajanylityspaikkoja on ollut suljettuna ja liikennettä ulkorajoilla on rajoitettu. Valtioneuvoston päätökset on tehty 30 päiväksi kerrallaan. Viimeisimmät päätökset ovat voimassa 30.4.2021 asti. Sisäraajavalvonnan jatkamista on perusteltu terveysturvallisuustoimien keskeneräisyydellä ja korvaaviin toimiin valmistautumisella. Komissio on muistuttanut jäsenvaltioita siitä, että kaikkien rajoitustoimien tulee olla syrjimättömiä ja suhteellisuusperiaatteen mukaisia. EU-alueen vapaa liikkuvuus tulisi säilyttää sekä välttää kategorisia matkustuskieltoja. Komissio kehottaa erityisesti luopumaan ei-välttämättömän matkustamisen kiellosta ja korvaamaan sen kohdennettumilla toimilla, kuten karanteenilla ja testauksella sekä laajentamaan poikkeuksia rajat ylittävässä työmatkaliikenteessä. Komissio katsoo, että Suomen tapauksessa vähemmän rajoittavia toimia, kuten karanteeni ja testausvelvoitteet, olisi käytettävissä.

Suomen kansalaisella on aina oikeus lähteä maasta ja palata maahan. Maahantuloa Suomeen on rajoitettu voimassa olevien rajoitusten perusteella siten, että Suomeen saapuminen on sallittua sisä- ja ulkorajoilla pääosin vain huoltovarmuuden ja muun välttämättömän syyn perusteella. Rajoitusten kohteena ovat maat ja suljetut rajanylityspaikat on päätöksissä määritelty perustuen kunkin päätöksen tekoajankohtana annettuun Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioon covid-19-tartuntatilanteesta ja sen kehittymisestä eri maissa. Arviointia tehdään viikoittain. Rajoilla rajoituksia lievennetään epidemiatilanteen niin salliessa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioon perustuen. Sisärajoilla maahantulorajoitukset korvataan toukokuusta alkaen asteittain rajoilla toteutettavilla terveysturvallisuustoimilla.

Sisäraajavalvontaa on tarkoituksenmukaista kuitenkin jatkaa edelleen niin kauan kuin se on välttämätöntä ja oikeasuhtaista kansanterveyden suojelemiseksi, mutta samanaikaisesti aloitetaan liikenteen rajoitusten purkaminen päinvastaisessa järjestyksessä kuin niitä on aiemmin tehty. Tämän hetken arvioiden mukaan tavoitteena on avata toukokuun loppuun mennessä rajayhteisöjen välinen liikenne Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan välisillä maarajoilla. Seuraavaksi avataan työmatkaliikenne sekä

perheiden ja sukulaisten matkustaminen EU:n sisärajaliikenteen osalta. Sisärajavallinnon päättäminen kokonaan olisi mahdollista silloin, kun aikuisväestö on saavuttanut riittävän rokotekattavuuden ja epidemiatilanne on vakaa. Riittävä rokotekattavuus saavutetaan kesän aikana riippuen käytettävissä olevien rokotteiden määrästä.

Ulkorajaliikenteessä sallitaan Suomen huoltovarmuuden, ulkomaankaupan ja ulkomaan yhteyksien toimintaedellytysten kannalta välttämätön liikenne ja muu välttämätön matkustaminen. Tämän hetken arvion mukaan tavoitteena on avata työ ja perheistä matkustaminen viimeistään alkusyksystä ja sen jälkeen luoda mahdollisuuksia muulle matkustamiselle ja matkailulle. Kolmansista maista tapahtuvan liikenteen avaamisessa huomioidaan EU:n suositukset ja yhteinen lähestymistapa. Tämän rinnalla tarkastellaan ulkoministeriön johdolla mahdollisuuksia luoda kahdenvälisiä järjestelyjä erityisesti liikematkustamisen mahdollistamiseksi hyvän rokotekattavuuden ja tautitilanteen omaavien maiden kanssa. Tällä ratkaisulla voidaan mahdollistaa liikennettä näihin maihin ja niistä Suomeen, mikäli EU yhteisillä päätöksillä ei löydetä riittävän tehokkaita ja nopeita ratkaisuja liikenteen avaamiseksi.

Matkustamiseen liittyvät erityisolosuhteet ja lakisääteiset terveysturvallisuustoimet jatkuvat kuitenkin globaalin pandemian vuoksi ja ne voidaan poistaa kokonaan vasta, kun globaali pandemia on hiipunut. Keskeistä ovat ratkaisut, kuten yhteiseurooppalainen matkustustodistus ja siitä seuraavat matkustamista avaavat mahdollisuudet sekä rokotekattavuuden lisääntyminen sekä Suomessa että muissa maissa. Hallitus tarkastelee tilannetta myös Suomen huoltovarmuuden ja ulkomaankaupan toimintaedellytysten, mukaan lukien ulkomaanyhteydet ja logistiikka, turvaamisen kannalta.

5.2 Terveysturvallisuus rajoilla

Tehokkaita rajaliikenteen terveysturvatoimia on jatkettava, kunnes rajojen yli tulevat tartunnat eivät uhkaa epidemian hillintää. Tässä keskeistä on rajoilla toteutettavat terveysturvallisuustoimet. Suomeen saapuvien henkilöiden mukana mahdollisesti leviävien covid-19-tartuntojen torjunta on keskeistä epidemian ja muuntuneiden virusten leviämisen estämiseksi. Vaikuttava, tarkoituksenmukainen ja oikeasuhtainen tartuntojen torjunta rajat ylittävässä liikenteessä on mahdollista vain viranomaisten ja muiden rajanylityspaikoilla toimivien tahojen kiinteällä yhteistyöllä, jossa huomioidaan myös paikalliset olosuhteet. Terveysviranomaiset vastaavat vaadittavista terveysturvallisuustoimista rajoilla ja muut viranomaiset, kuten Rajavartiolaitos, antavat tarvittavaa virka-apua tämän tehtävän toteuttamiseksi. Näillä toimenpiteillä voidaan luopua portaittain tällä hetkellä voimassa olevista välttämättömistä sisä- ja ulkorajojen rajaliikenteen rajoituksista. Käytössä olevien terveysturvallisuustoimien lisäksi hallitus kehittää lainsäädäntöä (muun muassa tartuntatautilakia) niin, että maahantuloa voidaan avata terveysturvallisesti tilanteessa, jossa liikennemäärät kasvavat.

Tartuntatautilain 16 §:n (pakollinen terveystarkastus), 22 §:n (altistuneen ja tartunnan saaneen velvollisuus) ja 89 §:n (virka-apu) muutokset tulivat voimaan 29.3.2021. Tartuntatautilain 16 §:ä on täsmennetty siten, että siitä käy selkeämmin ilmi aluehallintoviraston mahdollisuus määrätä terveystarkastukseen osallistumisen pakollisuudesta. Päätös voi kohdistua useaan tai yksittäiseen henkilöön, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä. Useaan henkilöön kohdennettu päätös voi tulla kyseeseen esimerkiksi rajat ylittävässä liikenteessä. Tartuntatautilain muutosten myötä sosiaali- ja terveysministeriö on valmistellut toimintamallin, jossa ministeriö ohjaa, että nykyisessä epidemiatilanteessa on välttämätöntä, että aluehallintovirastot tekevät Suomeen saapuvia matkustajia koskevat tartuntatautilain 16 §:n mukaiset päätökset Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen suositukset huomioiden. Tämä malli nähdään tällä hetkellä toimivana, mutta hallitus varautuu jo kasvaviin liikennemääriin edelleen kehittämällä lainsäädäntöä.

Suomessa valmistellaan EU:n digitaalisen vihreän todistuksen (Digital Green Certificate) käyttöönottoa komission asetusluonnoksen mukaisesti. Todistuksen on tarkoitus osoittaa, että henkilö on rokotettu covid-19-tautia vastaan, saanut negatiivisen testituloksen tai että hän on parantunut covid-19-taudista. Omakanta-palvelun toteutus mahdollistaa sen, että suomalaisten todistukset voivat toimia yhteen EU:n vihreän todistuksen kanssa. Kansallinen valmistelu etenee vaiheittain niin, että toukokuussa 2021 saadaan koronarokotustodistukset kansalaisten käyttöön Omakanta-palvelun kautta. Komission asetusehdotuksessa esitetään vihreän todistuksen käyttöönottoa kesäkuussa 2021, vaikka osa jäsenmaista on ilmoittanut sen olevan liian nopea aikataulu. Tällä hetkellä arvioidaan, että EU-asetus tulisi voimaan 26.6.2021 ja se tulee panna täytäntöön kuuden viikon kuluessa. Suomessa on realistista toteuttaa kaikki todistuksen tietosisällöt asetusesityksen vaatimalla tavalla kesän 2021 loppuun mennessä. Suomen tilanne ja etenemismahdollisuudet varmistuvat komission asetuksen vahvistuttua. Hallitus on käsitellyt rokotustodistuksen teknistä valmistelua ensimmäisen kerran helmikuussa 2021 ja todennut silloin, ettei sille luoda vielä kansallista käyttötarkoitusta, mutta sille odotetaan olevan käyttöä kuitenkin matkustamisessa. EU-komission asetusesityksen mukaan todistusten tarkoitus on edistää jäsenmaiden kansalaisten perusoikeutta vapaaseen liikkumiseen pandemian aikana. Todistuksen käyttöönottoon liittyy vielä useita käytännön kysymyksiä, jotka tulee ratkaista mahdollisimman pian ensisijaisesti EU-tasolla.

Matkustamisen ja maahantulon terveysturvallisuuden toimenpiteet tulee toteuttaa siten, että ne vastaavat muutoksia matkustusmäärissä rajapäätökseen tehtävien muutosten kautta ja asteittain maahantulon rajoituksia purettaessa. Tartuntatautilain mahdollistamien terveysturvallisuutta varmentavien toimenpiteiden, kuten terveystarkastukset ja mahdolliset karanteenipäätökset, lisäksi EU:n digitaalisen vihreän todistuksen luomat

mahdollisuudet tulee ottaa käyttöön rajalla tapahtuvissa terveystoimenpiteissä. Esimerkiksi pakollisten tai vapaaehtoisten terveystarkastusten vaihtoehtona maahantulolle huomioidaan EU:n digitaalisen vihreän todistuksen tiedot.

6 Suositusten lieventäminen

Valtakunnalliset suositukset etätyöstä ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen antama kasvomaskisuositus ovat voimassa, ja niitä molempia tarkastellaan kesäkuun alussa. Viranomaiset suosittelevat tällä hetkellä etätyön tekemistä mahdollisimman laajasti sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Lisäksi työpaikoilla on edistettävä järjestelyjä, joilla vähennetään lähikontakteja ja muita riskitekijöitä. Kasvomaskin käyttöä suositellaan 12 vuotta täyttäneille koko maassa. Epidemian kiihtymis- ja leviämisvaiheessa maskisuositus koskee peruskouluja kuudennesta luokasta lähtien sekä toisen asteen oppilaitoksia ja korkeakouluja sekä kaikkia työyhteisöjä ja harrastus- ja vapaaehtoisuustoiminnan sisätiloja, jos samassa tilassa toimii ja oleskelee useampia henkilöitä.

Lisäksi ovat voimassa suositukset muun muassa vastuullisesta käyttäytymisestä oireisena (testaus ja kotona pysyminen), etäisyyksien pitämisestä, hyvästä käsi- ja yskimishygienistä, Koronavilkku-sovelluksen käyttämisestä ja rokotteen ottamisesta (kuva 4). Näiden suositusten osalta lieventämisperusteet syntyvät vasta epidemian hiipuesssa ja osa hygieniaoheistuksesta voi jäädä pysyväisluonteiseksi.

Valtakunnallisista suosituksista etätyö- ja kasvomaskisuosituksen tarvetta arvioidaan uudelleen elokuussa, sillä kesälomien loppuessa saattaa olla riski, että tartuntatauti leviää vielä rokottamattoman väestön piirissä.

Kuva 4. Vastuullisen käyttäytymisen kokonaisuus

Liite 1: Rajoitusten ja suositusten purkaminen sekä voimassa olevat väliaikaiset säädökset

1. Toimenpiteiden, rajoitusten ja suositusten asteittainen purkaminen

Seuraavissa taulukoissa on esitetty arvioita edellytyksistä huhtikuussa 2021 voimassa olevien toimenpiteiden, rajoitusten ja suositusten purkamisesta ja lieventämisestä. Aikatauluarviot ovat tavoitteita, niihin saattaa tulla muutoksia ja niiden toteutumiseen liittyy merkittäviä epävarmuuksia. Rajoitusten lieventäminen purkaminen riippuu epidemiatilanteesta. On mahdollista, että joillain alueilla rajoituksia joudutaan myös palauttamaan tai kiristämään uudelleen, mikäli epidemiatilanne heikkenee.

Rajoitusten purkamisen vaiheet ovat pääpiirteissään seuraavat:

1. Poikkeusolot päättyvät: valtioneuvosto päättää poikkeusolojen päättymisestä (esittely VNK)

Hallituksen kokonaisarvio saamansa tilannekuvan perusteella siitä, että epidemia on hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin

Valmiuslain toimivaltuuksien käyttövaltuuksista luovutaan (käyttöönotto- ja soveltamisasetusten kumoaminen)

2. Hallituksen puolto toimenpidetasoluokittelusta luopumiselle THL:n epidemiologisen lausunnon pohjalta (STM esitys)

Suuntaa-antavina arviointiperusteina voidaan käyttää seuraavia:

- Epidemia on valtakunnallisesti selvästi supistunut kolmen viikon ajan
- Rokotuskattavuuden yli 70-vuotiaiden ja riskiryhmien kohdalla arvioidaan olevan riittävän laaja.
- Tiedossa ei ole, että ominaisuuksiltaan tuntematon tai rokotteiden antamaa suojaa olennaisesti heikentävä muuntovirus vaikeuttaisi epidemiatilanteen kokonaisarviointia.

3. Palataan epidemiavaiheeseen perustuvaan alueelliseen päätöksentekoon

Kansallinen ohjeistus, alueellinen arviointi, toteuttamiskelpoinen purkamistoimien kokonaisuus, sujuva testaus, epidemiologisen tilanteen jatkuva seuranta, seuranta kahden viikon välein purkutoimenpiteiden jälkeen

4. Alueelliset rajoitukset poistetaan asteittain

Kunkin alueen toimivaltaiset viranomaiset tekevät päätökset tartuntatautilain ja muun lainsäädännön mukaisesti

Arvioitavat toimenpiteet, suositukset ja rajoitukset on alla olevassa taulukossa esitetty kolmena kokonaisuutena seuraavasti:

1. Valtakunnalliset toimenpiteet ja rajoitukset
2. Alueellisesti päätettävät toimenpiteet ja rajoitukset
3. Suositukset ja hyvät käytännöt

1.1 Valtakunnalliset rajoitukset ja toimenpiteet

Rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Huomioita
1.1.1 Poikkeusolot		
Ravitsemisliikkeiden tilojen sulkeminen	Laki 257/2021 voimassa 18.4.2021, valtioneuvoston asetus (alueet) 258/2021 voimassa 18.4.2021 asti.	PL 23 §:n mukainen poikkeuslaki
Yksityistä tai julkista sosiaali- tai terveyspalveluyksikköä koskeva ohjausvaltuus	Valmiuslain 11 §:n 1 mom. mukaan poikkeusolojen päättyessä on voimassa oleva käyttöönotto- tai jatkamisasetus kumottava. Lain 11 §:n 2 momentin mukaan jonkin valmiuslain II osan säännöksen soveltamisedellytyksen lakatessa käyttöönotto- tai jatkamisasetusta on vastaavasti muutettava. Valtioneuvosto seuraa tarkkaan valmiuslain ja siinä säädettyjen valtuuksien käytön soveltamisedellytysten täyttymistä sekä soveltamisessa mahdollisesti havaittavia ongelmia. Valtioneuvoston asetus valmiuslain 86 ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta (187/2021) on voimassa 11.3.–30.4.2021.	Valmiuslaki 86 § (STM, avi)
Kunta voi luopua terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädettyjen määräaikojen noudattamisesta kiireettömän hoidon järjestämisessä	Ks. edellä. Valtioneuvoston asetusvalmiuslain 86 ja 88 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta (187/2021) on voimassa 11.3.–30.4.2021. Soveltamisasetus on voimassa 18.3.–30.4.2021. Sitä sovelletaan ainoastaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella. Toimivaltuus on rajattu koskemaan vain erikoissairaanhoitoa sekä perusterveydenhuollon yhteydessä toteuttavaa erikoissairaanhoitoa.	Valmiuslaki 88 §

Rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
1.1.2 Muut rajoitukset			
Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen	Laki 165/2021 voimassa 30.6.2021 Valtioneuvoston asetus 166/2021 voimassa 1.3.–30.6.2021 (muut. 195/2021, 305/2021)	Asetuksen säännösten jatkuva tarkastelu, lain jatkamisen tarpeen arviointi huhtikuussa Tavoite: Kesäkuussa kesän 2020 tilannetta vastaava sääntely	Tartuntatautilaki 58 a-b §
Rajatarkastuksen väliaikainen palauttaminen sisärajoilla ja väliaikainen rajanylityspaikkojen sulkeminen ja liikenteen rajoittaminen ulkorajoilla	Tarkastelu viikoittain välein terveysturvaviranomaisten asiantuntijatiedon pohjalta.	Jatkuva tarkastelu naapurimaiden epidemiatilanne ja globaali pandemiatilanne huomioiden Tavoite: Toukokuussa työmatkaliikenne rajayhteisöalueella epidemiatilanteen mukaan, kesäkuussa sisärajarajoitukset lievenevät, elokuussa kolmansien maiden työmatkaliikenne avataan (mahdollisesti, EU:n linjausten mukaisesti)	Valtioneuvoston päätös Rajavartiolaki 15 ja 16 §
Tartuntatautilain 16 §:n soveltaminen rajanylityspisteillä tilanteessa, jolloin aluehallintovirasto on tehnyt päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta	Tarkastelu epidemiatilanteen mukaisesti huomioiden EU-sääntely. Sisärajatarkastusten lievennysten tai kokonaan poistumisen yhteydessä tarkistetaan terveysturvallisuutta varmistavien toimenpiteiden riittävyys ja muutostarpeet. Yhteensovitetaan EU:n digitaalisen vihreän todistuksen prosesseihin.	Jatkuva tarkastelu Tavoite: Nykyinen toimintamalli käytössä ainakin syyskuuhun saakka, minkä jälkeen matkustajaliikenteen lisääntyminen edellyttää edelleen riittäviä terveysturvallisia toimenpiteitä rajoilla	Toimintamalli tartuntatautilain 16 §:n soveltamisesta rajanylityspisteellä

1.2 Alueelliset toimenpiteet ja rajoitukset

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
1.2.1 Tilat, tilaisuudet, tapahtumat ja kokoontumiset			
Tilojen väliaikainen käytön rajoittaminen tai sulkeminen	– Korkean tartuntariskin tilojen väliaikainen sulkeminen asiakkailta ja osallistujilta – Julkisten tilojen käytön rajoittaminen – Yksityisten tilojen käytön rajoittaminen – Suositukset tilojen käytön rajoittamiseksi ja tilojen sulkemiseksi Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. – asteittainen purkaminen Tartuntalain muutos 147/2021, voimassa 30.6.2021	Jatkuva tarkastelu, huhti–toukokuun vaiheessa säännösten jatkamisen tarpeen arviointi ja kokonaistarkastelu kesäkuun alussa Tavoite: Toukokuussa toimenpidetasoista luopuminen ja hybridistrategian toimintasuunnitelman suositusten mukainen julkisten ja yksityisten tilojen avaaminen perustason ja kiihtymisvaiheen alueilla turvaväleistä huolehtien. Leviämisvaiheen alueilla korkean tartuntariskin tilat edelleen suljettu päätöksin tai suosituksin. Priorisoidaan lasten, nuorten ja erityisryhmien käyttämiä tiloja Kesäkuussa suurin osa alueista perustasolla tai kiihtymisvaiheessa, eli niiden rajoituksissa vain omaan toimintaan sopeutettu turvavälielvoite Heinäkuussa kaikki alueet perustasolla tai kiihtymisvaiheessa, jolloin perustana hygieniavelvoitteet	Tartuntatautilaki 6, 9, 58 c, 58 d ja 58 g § (avi, kunta)

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
Kokoontumiseen liittyvät rajoitukset ja suositukset	Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. – asteittainen purkaminen	Jatkuva tarkastelu, kokonaistarkastelu huhti–toukokuun vaihteessa ja kesäkuun alussa Tavoite: Kesäkuussa myös leviämisvaiheen alueilla 10 henkilöä, heinäkuussa ulkona tapahtuvat kokoontumiset ilman henkilörajoituksia, sisätiloissa kokoontuminen henkilörajoituksin, aikaisintaan elokuun aikana sisätilarajoitusten poistaminen	Tartuntatautilaki 58 § (avi, kunta) Jaksossa turvallisten yleisötilaisuuksien järjestäminen tarkoitettuja yleisötilaisuuksia koskee taulukon seuraava kohta.
Yleisötilaisuuksien (ml. tapahtumien) järjestämistä koskevat rajoitukset ja suositukset	Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. – asteittainen purkaminen	Jatkuva tarkastelu, kokonaistarkastelu huhti–toukokuun vaihteessa ja kesäkuun alussa Tavoite: Toimenpidetasoista luopumisen jälkeen alueviranomaisen päätöksiin perustuen OKM:n työryhmän askel 1:n mukaisesti aikaisintaan toukokuussa OKM:n työryhmän askel 2:n mukaisesti aikaisintaan touko– kesäkuussa Yleisörajoitusten poistaminen kokonaan epidemiatilanteen mukaan aikaisintaan heinäkuussa	Tartuntatautilaki 6, 9, 58§ ja 58 c § (hygienia, etäisyydet) (avi, kunta, tilaisuuden järjestäjä)

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
Kirjastojen ja museoiden tilojen sulkeminen	Kirjastojen ja museoiden tilojen avaaminen. Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe	Tarkastelu huhti–toukokuun vaihteessa ja kesäkuun alussa Tavoite: Toukokuussa tilojen avaaminen käyttäjärajoituksin	
1.2.2 Henkilöliikenne, liikkumisvälineet			
Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet Liikennevälineiden matkustajamäärien väliaikainen rajoittaminen Liikenteenjärjestäjien omat rajoitukset ja suositukset	Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. – asteittainen purkaminen Tartuntalain muutos 147/2021, voimassa 30.6.2021.	Jatkuva tarkastelu, kokonaistarkastelu huhti–toukokuun vaihteessa ja kesäkuun alussa Tavoite: Toukokuun aikana ainakin matkustajamäärien rajoituksista luovutaan	Tartuntatautilaki 58 e § (hygienia, etäisyydet) Tartuntatautilaki 58 f § (Traficom) THL:n ohje/suositus

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
1.2.3 Ryhmäharrastustoiminta			
Nuorten (vuosina 2002-2007 syntyneet) ryhmäharrastustoiminnan keskeyttäminen tai rajoittaminen	– Lasten ja nuorten ryhmäharrastustoiminnan mahdollistaminen ulkona – Lasten ja nuorten ryhmäharrastustoiminnan mahdollistaminen sisätiloissa Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. – asteittain purkaminen Aluehallintovirastot ja kunnat voivat asettaa alueellisia ja paikallisia rajoituksia ja suosituksia ryhmäharrastustoimintaan silloin, kun se on välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.	Tavoite: Huhti-toukokuussa ulkona tapahtuva ryhmäharrastustoiminta avautuu, kesäkuun alussa ulkona tapahtuvat kilpailu- ja harrastetapahtumat ja nuorten kesäleiritoiminta Kesäkuun aikana sellainen sisätiloissa tapahtuva harrastustoiminta, jossa ei synny lähikontakteja Heinäkuun alussa sisätiloissa tapahtuva kilpailu- ja tapahtumatoiminta sekä kontakteja sisältävä harrastustoiminta sisätiloissa	Harrastustoiminnan säätely tapahtuu tilojen hallinnan (kunnat) ja tartuntatautilain suositusten sekä tiloja koskevien päätösten (avi,kunnat) kautta
– Aikuisten ryhmäharrastustoiminnan mahdollistaminen rajoituksin (korkean riskin harrastustoiminta sisätiloissa) alueen palatessa leviämisvaiheesta kiihtymisvaiheeseen – Aikuisten ryhmäharrastustoiminta lähikontakteja välttämällä alueen palatessa perustasolle	Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. – asteittain purkaminen Aluehallintovirastot ja kunnat voivat asettaa alueellisia ja paikallisia rajoituksia ja suosituksia ryhmäharrastustoimintaan silloin, kun se on välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.	Kokonaisarvio huhti–toukokuun vaihteessa ja kesäkuun alussa Tavoite: Toukokuun lopulla tai kesäkuussa ulkona tapahtuva ryhmäharrastustoiminta, kesä-heinäkuussa ulkona tapahtuvat kilpailu- ja harrastetapahtumat, aikaisintaan elokuun aikana sisätiloissa tapahtuva ryhmäharrastustoiminta	Ryhmäharrastustoiminnan säätely tapahtuu tilojen hallinnan (kunnat) ja tartuntatautilain (avi) kautta

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
1.2.4 Opetus ja koulutus			
Perusasteen (yläkoulu) etäopetus	– Lähiopetukseen siirtyminen Kunnat ja opetuksen järjestäjät voivat päättää paikallisesti etäopetukseen siirtymisestä silloin, kun se on välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.	Välittömästi epidemiatilanteen salliessa alueen arvion perusteella	Tartuntatautilaki 58 § (avi tai kunta) Perusopetuslaki (kunta tai opetuksenjärjestäjä)
Toisen asteen etäopetus	– Lähiopetukseen siirtyminen Koulutuksen järjestäjät voivat päättää paikallisesti etäopetukseen siirtymisestä silloin, kun se on välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.	Välittömästi epidemiatilanteen salliessa alueen arvion perusteella	Tartuntatautilaki 58 § (avi tai kunta), suositukset 6 ja 9 § Lukiolaki ja laki ammatillisesta koulutuksesta (koulutuksen järjestäjät)
Korkea-asteen etäopetus	– Lähiopetukseen siirtyminen Korkeakoulut voivat päättää paikallisesti etäopetukseen siirtymisestä silloin, kun se on välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.	Välittömästi epidemiatilanteen salliessa alueen arvion perusteella	Tartuntatautilaki 58 § (avi tai kunta), suositukset 6 ja 9 § Yliopistolaki ja ammattikorkeakoululaki (korkeakoulut)

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Toimenpiteen tai rajoituksen muuttaminen, lieventäminen tai purkaminen	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
Vapaa sivistystyö ja aikuisten perusopetus	– Lähiopetukseen siirtyminen Kunnat ja opetuksen järjestäjät voivat päättää paikallisesti etäopetukseen siirtymisestä silloin, kun se on välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.	Välittömästi epidemiatilanteen salliessa alueen arvion perusteella	Tartuntatautilaki 58 § (avi tai kunta) Laki vapaasta sivistystyöstä (oppilaitosten ylläpitäjät) Vapaan sivistystyön osalta ks. myös kohta 1.2.3
Taiteen perusopetuksen etäopetus	– Siirtyminen lähiopetukseen Käyttötilanne: perustaso, kiihtymisvaihe ja leviämisvaihe. – asteittain purkaminen Koulutuksen järjestäjät voivat päättää paikallisesti etäopetukseen siirtymisestä silloin, kun se on välttämätöntä epidemian leviämisen estämiseksi.	Välittömästi epidemiatilanteen salliessa alueen arvion perusteella siten, että ensiksi tarkastellaan lasten ja nuorten taiteen perusopetusta ja sen jälkeen aikuisten taiteen perusopetusta	Tartuntatautilaki 58 § (avi tai kunta) Laki taiteen perusopetuksesta (koulutuksen järjestäjät) Ks. myös kohta 1.2.3

1.3 Suositukset ja hyvät käytännöt

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Suositus tai hyvä käytäntö	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
Valtakunnallinen etätyösuositus	Arviointi epidemiatilanteen mukaisesti kesäkuun alussa, uusi arvio tarvittaessa elokuussa	Epidemiatilanteen mukaisesti	Viimeksi tarkastelu 23.12.2020 (VM ja STM), tarkastelu 30.6. mennessä
Suositus kasvomaskien käytöstä kansalaisille	Arviointi epidemiatilanteen mukaisesti kesäkuun alussa, uusi arvio tarvittaessa elokuussa	Epidemiatilanteen mukaisesti	THL
Riskiryhmien suojaaminen	Suositusta tarpeen jatkaa toistaiseksi	Jatkuu toistaiseksi	THL ohje (kunnat)
Suositus lyhytaikaisen opiskelijavaihdon keskeyttämisestä	Arviointi epidemiatilanteen mukaisesti huhti–toukokuun vaihteessa	Epidemiatilanteen mukaisesti	THL
Matkustussuositukset – Hallituksen linjaama suositus ”Vältä tarpeetonta matkustamista ulkomaille” – THL:n suositus eräisiin maihin ”Vältä kaikkea matkustamista”	Hallituksen linjauksen lieventäminen (esimerkiksi ”Noudata erityistä varovaisuutta pandemian johdosta”), minkä jälkeen UM:n maakohtaiset matkustustiedotteet yhteistyössä terveysviranomaisten (THL) kanssa, ja voitaisiin paremmin huomioida eri maiden epidemiatilanteen vaikutus matkustusturvallisuuteen ja matkailuun.	Globaalin epidemiatilanteen mukaisesti	UM, THL
Neuvontaa ja ohjausta työpaikoille	Tehostettua neuvontaa ja ohjausta terveysturvallisista toimintamalleista jatketaan.	Pysyvää toimintaa	Työterveyslaitos, työsuojelun vastuualue
Lähikontaktien välttäminen ja turvaväli	Suositusta tarpeen jatkaa toistaiseksi.	Jatkuu toistaiseksi	
Käsi- ja yskimishygieniasta huolehtimien tehostetusti	Suositusta tarpeen jatkaa toistaiseksi.	Jatkuu toistaiseksi	

Toimenpiteen tai rajoituksen nykytila	Suositus tai hyvä käytäntö	Tarkastelu/Tavoite	Huomioita
Tartuntaketjujen katkaisua tehostava sovellus Koronavilkku	Sovellus käytössä 30.12.2021 saakka epidemiatilanteen niin edellyttäessä.	Käytössä toistaiseksi	Käytön mahdollistava laki voimassa 31.12.2021 asti
Koronatestiin hakeutuminen matalalla kynnyksellä	Suositusta tarpeen jatkaa toistaiseksi.	Jatkuu toistaiseksi	
Julkisten tilojen sulkeminen	Arviointi epidemiatilanteen mukaisesti	Jatkuva tarkastelu, kokonaistarkastelu huhti–toukokuun vaihteessa ja kesäkuun alussa	Alueelliset ja paikalliset suositukset sekä valtion (VM) ja kunnalliset päätökset

2. Voimassa olevat väliaikaiset säännökset

Sääntely voimassa

Tilanne 15.4.2021

18.4.2021	TEM: Ravitsemisliikkeiden tilojen sulkeminen (Voimassaoloa ei jatketa.)
30.4.2021 Jatkaminen valmistelussa.	VM: Covid-19-tartunnan estämisessä, testaamisessa ja hoitamisessa käytettävien tavaroiden arvonlisäverovapaus LVM: Eräiden liikenteen säädösten väliaikaiset muutokset (Lait 406-408)
31.5.2021	VM: Sähköiset menettelyt kunnan päätöksenteossa (sähköinen kokous) (Vastaava pysyvä sääntely sisältyy HE 242/2020 vp.)
30.6.2021 Jatkaminen valmistelussa.	OM: Poikkeukset osakeyhtiö-, asunto-osakeyhtiö-, osuuskunta- ja yhdistyslakeihinsekä eräisiin muihin yhteisölakeihin OM: Muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulojen enimmäismäärän rajoittaminen TEM: Yrittäjien työmarkkinatukioikeus LVM: Liikennepalvelulain, luotsauslain ja laivaväkilain väliaikaiset muutokset LVM: Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muutos (Laki 228/2021) LVM: Luotsauslain ja luotsausasetuksen muutokset (Lait 199/2021 ja 121/2021) LVM: Lentoliikenteen valvontamaksujen suorittamisen lykkäys STM: Ravitsemisliikkeiden välttämättömät tilapäiset rajoitukset STM: Tartuntatautilain väliaikaiset hygieniavaatimukset, tilojen käytön rajoituksia ja sulkemista sekä liikennevälineiden matkustajamääriä koskevat rajoitukset STM: Työttömyysturvan muutokset (työttömyysetuuden sovittelu, ennakkomaksu-menettelyn laajennus, korotettu suojaosa, liikkuvuusavustus) MMM: Yhteismetsälain ja yhteisalueain mukaisten osakaskuntien kokousten sekä eräiden poronhoitolain mukaisten kokousten järjestämisen menettelyt, kiinteistönmuodostuslaissa tarkoitettujen toimituskokousten järjestämisen menettelyt

**Säätely
voimassa****Tilanne 15.4.2021**

31.7.2021	OKM: Poikkeukselliset järjestelyt perusopetuksessa
Jatkaminen valmistelussa (pl. MMM).	OKM: Yliopistolain, ammattikorkeakoululain ja ammatillisesta koulutuksesta annettujen lakien väliaikaiset muutokset OKM: Opintotukilaki ja koulumatkatukilaki MMM: Metsästyslain väliaikaiset muutokset (Laki 304/2020)
30.9.2021	OM: Konkurssilain muutokset
Jatkamista arvioidaan.	OM: Kuluttajaluottojen korkokatto ja luottojen suoramarkkinoinnin kieltäminen
31.12.2021	OM: Ulosottomenettelyn keventäminen, rajoittaminen ja täytäntöönpanon lykkäys
Jatkamisen arviointi ei vielä ajankohtaista.	TEM: Starttirahan enimmäiskesto koskeva muutos TEM: Lomautettujen työttömyysturva-oikeus LVM: Väylämaksujen puolittamisen jatkaminen STM: Koronavilkku-mobiilisovellus STM: Työttömyyskassojen toimintaedellytykset (Laki 723/2020) STM: Koronavirustutkimuksen korvaustaksa MMM: Kalastuslain muutokset (Laki 303/2020) VM: Pörssi-yhtiöiden ESEF-raportointiin siirtymisen lykkäys
31.3.2022	LVM: Määräaikainen henkilöautojen romutuspalkkio TEM: Korkeakoulututkintoon johtavia opintoja työvoimakoulutuksena
31.12.2022	TEM: Matkapalveluyhdistelmien tarjoaminen

3. Epidemiatilanteen vaiheiden kuvaukset

Perustaso – epidemia ei kasva

Tartuntojen alhainen ilmaantuvuus, tartuntaketjut hallittavissa, uudet tapaukset yksittäisiä

Hybridistrategian toimenpiteet

Hygieniatoimet, turvaetäisyyksien noudattaminen

Testaa, jäljitä, hoida ja eristä -strategian mukainen tartuntaketjujen katkaisu:

- testauskapasiteetin nosto ja prosessin sujuvoittaminen
- Koronavilkku-sovelluksen käyttöönotto
- riskiperusteinen viestintä, testaus ja karanteenipäätökset (vrt. lentokentät)
- kansalaisten kasvomaskisuositus (taso 1) viranomaisharkinnan perusteella alueille, joilla on esiintynyt tartuntoja vähintään kahtena peräkkäisenä viikkona
- kohdennetut valtakunnalliset ja alueelliset infokampanjat (esim. Koronavilkku)
- matkustusrajoitukset
- materiaalinen varautuminen (hankinnat)
- tartuntatautilain mukaiset viranomaistoimet.

Kiihtymisvaihe – epidemian kasvu alkaa kiihtyä

Tapausten alueellinen ilmaantuvuus on noussut, useita paikallisia ja alueellisia tartuntaketjuja

Kriteerit, joita voidaan käyttää epidemiatilanteen arvioinnissa

- 7 vrk tapaussumma suuruusluokkaa 10–15/100 000 asukasta tai 14 vrk tapaussumma ei ylitä tasoa 25/100000
- positiivisten näytteiden osuus on >1%
- esiintyy joukkoaltistumisia
- tartunnanlähteet ovat pääsääntöisesti selvitettävissä ja tartuntaketjut katkaistavissa
- sairaalahoidon tarpeeseen pystytään vastaamaan ilman erityistoimia.

Hybridistrategian lisätoimenpiteet

- testauskapasiteetin lisääminen indeksitapausten ja oireettomien tartunnan saaneiden tunnistamiseksi
- tartunnan jäljitysresurssien lisääminen
- alueellinen etätyösuositus ja kasvmaskisuositus
- paikalliset ja alueelliset infokampanjat
- ennakoivat ja riittävän laaja-alaiset paikalliset ja alueelliset rajoitustoimet, viiveetön testaus, jäljityksen nopeus ja tarvittaessa kohdentaminen korkean riskin altistustilanteisiin sekä joukkoaltistumisten edellyttämät karanteenitoimet ovat avainasemassa.

Leviämisvaihe – epidemian kasvu nopeutuu edelleen

Epidemian kasvu nopeutuu edelleen, tapaukset leviävät väestössä alueellisesti tai laajemmin, jäljitys vaikeutuu

Kriteerit, joita voidaan käyttää apuna väestöleviämisen arvioinnissa

- 7 vrk tapaussumma suuruusluokkaa >15/100 000 tai 14 vrk >25-50/100 000 vähintään kahtena peräkkäisenä viikkona
- positiivisten näytteiden osuus on > 2%
- alle puolet tartunnanlähteistä on selvitettävissä
- sairaalahoidon tarve kasvaa ja uusien tehohoitojaksojen määrän ennustetaan kääntyvän nousuun.

Hybridistrategian lisätoimenpiteet

- maksimaaliset alueelliset suositukset ja rajoitukset välittömästi käyttöön
- etätyö ja kasvomaskisuositus (laaja)
- jos tilanne laajenee ja/tai sitä ei saada hallintaan alueellisin toimenpitein:
- valtakunnalliset rajoitukset ja suositukset; viestintäkampanja; materiaalivarastojen vapauttaminen; varautuminen hoitokapasiteetin lisäämiseen koko maassa; viimesijaisena poikkeusolot ja valmiuslaki.

Lähteitä

Euroopan komissio, *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council: A Common path to safe and susyained re-eopening*, 17.3.2021, COM(2021) 129 final.
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/en_safe_sustained_reop_comm129final.pdf

ECDC, *Introducing a coherent European framework for tuning COVID-19 response measures*, Technical report, 17.3.2021. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/coherent-european-framework-tuning-covid-19-response-measures>

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Turvalliset tapahtumat työryhmän esitys 22.3.2021. Tiekartta yleisötilaisuuksien järjestämiseksi.
https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/357f8713-8741-49d5-8946-fc19dcfa0a45/d3c40757-aab7-466e-aafa-aa90e94af174/ESITYS_20210322120928.pdf

Sosiaali- ja terveysministeriön kirje *Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi – tason 2 käyttöönotto*, 1.3.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriö, Toimintasuunnitelma covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseen tammi–toukokuussa 2021, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:1. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8670-1>

Sosiaali- ja terveysministeriö, *Hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennys 1/2021 : Toimenpiteet epidemian uhkaavan nopean kiihtymisen ja tartuttavampien virusmuunnosten yleistymisen estämiseksi*, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:11. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8670-1>

Valtioneuvosto, Suuntaviivat covid-19-epidemiaan liittyvien rajoitustoimien ja -suositusten hallitulle purkamiselle. Luonnos hallituksen muistioksi 9.4.2021. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:16. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-896-3>

Valtioneuvosto, *COVID-19-epidemian kehittyminen Suomessa. Lyhyen aikavälin skenaarioita varautumista varten*. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:10.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-800-0>

Valtioneuvosto, *COVID-19-epidemia ja sen vaikutukset Suomessa. Keskipitkän aikavälin skenaarioita*. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:41.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-634-1>

Valtioneuvoston kanslia, *Valtioneuvoston kokonaisarvio COVID-19-toimien vaikutuksista: Koonti ministeriöiden 25.9.2020 toimittamista vaikutusarvioinneista.* 10/2020. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020110589373>

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
valtioneuvosto.fi
julkaisut.valtioneuvosto.fi

ISBN: 978-952-383-650-1 PDF
ISSN: 2490-0966 PDF